

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

Tractatus II. In I. Præceptum De Fide, Spe, Charitate, Religione, & Peccatis
oppositis

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1711

Sectio II. Charitatis Divinæ obligatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59952](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59952)

Et hæc quidem de dilectione proximi quædam definitionem actûs satis: Nam cætera de obligatione Charitatis Divinæ erga proximum quædam actus internos & externos spirituales, corporales & peccatis oppositis, cum nihil faciant ad primæ præceptum Decalogi consultò differò ad præceptum secundæ tabulæ post quartum præceptum, quod alioquin breve est.

SECTIO II.

Charitatis Divinæ Obligatio.

SUMMARIUM.

26. *Præceptum Charitatis, ut affirmativum, duo continet: 1. amare DEUM debito modo; & 2. debito tempore.*
27. *Præceptum Charitatis est omnium maximum; & per se natura sub mortali obligans ad amandum DEUM.*
28. *Super omnia appetitivè saltem:*
29. *Et sine dubio etiam intensivè convenientissimum est creature rationali: quod tamen ob divinam Clementiam & nostram infirmitatem de præcepto non est.*
30. *Præceptum Charitatis per accidens sæpius obligat in triplici potissimum casu:*
31. *Per se verò nunquam obligare ad actum explicitum amoris DEI super omnia, olim quidem probabiliter dicebatur;*
32. *At modò non amplius post propositiones damnatas, ideòque.*
33. *Omninò tenendum, etiam quandoque per se obligare.*
34. *Præsertim post adeptum usum rationis ad id sufficientem.*
35. *Et probabilissimè in articulo mortis.*
36. *Ac valdè probabiliter (imò modò certè) etiam aliis in tempore, saltem aliquando in vita.*

Praeceptum Charitatis Divinae: *Diliges Deum* 26
Deum &c. quatenus formaliter in
terminis affirmativum est, duo continet: amare
Deum debito modo: & debito aliquo tempore:
& sic ei unum tantum opponitur peccatum omis-
sionis, nimirum omittere, seu non exercere actum
amoris DEI eo tempore, quo obligat praecceptum
amoris Dei super omnia. Nam non diligere Deum
debito modo, scilicet super omnia, non potest esse
purum peccatum omissionis, sed necessario invol-
vit peccatum commissiois, scilicet, inordinatè
amare creaturam supra, vel contra Deum; unde
Deus non diligatur debito modo, nimirum super
omnia, & ex toto corde. Idem porro praecceptum
Charitatis simul implicitè negativum est, & duo
peccata commissiois opposita habet, scilicet odium
Dei, & inordinatum amorem creaturae. De qui-
bus *Secl. 3. & 4. seorsim.* Nunc de affirmativo
tantum Charitatis praeccepto, quoad modum &
tempus amandi Deum sermo est, & sit

ASSERTIO III.

Praecepto Divino naturali positivo obligamur
sub mortali amare Deum quoad modum su-
per omnia appetitivè saltem: quoad tempus verò
certè aliquando in vita, etiam per se quandoque,
saltem sub initium usús rationis. Ita DD. citandi.

§. I.

Praecepto Divino sub mortali obligamur.

Praeceptum naturale fundatur in primis vi-
scenibus, & radicibus legis naturæ, & primo
principio Syntereis *bonum esse prosequendum,*
&

& consequenter summum, & infinitum bene
 super omnia prosequendum, & amandum
 tanquam ultimum finem nostrum. Cur. Præ-
 ceptum verò positivum Charitatis primo prom-
 ptum est divinitus per Moysen Deut. 6. *Dile-
 xisti Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &
 ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex
 tota fortitudine tua* (explicationem habes sect. 1. p.
 n. 4.) Et repetiit Christus Matth. 22. *ad-
 ditum. Hoc est primum, & maximum mandatum.*
 rissimè enim præceptum Charitatis est omni-
 præceptorum maximum, idque tripliciter possumus
 ratione. I. Quia est de excellentissima virtute
 primario actu, eoque omnium maximè necessarium
 ad salutem. Et ne dubites de obligatione
 mortali, clamat Apostolus 1. Joan. 3. *Qui non
 diligit, manet in morte. & c. 4. Omnis qui diligit
 ex Deo natus est, & cognovit Deum: qui
 diligit, non novit Deum, quia Deus Charitas est.*
 In quæ verba D. Aug. tract. 5. n. eandem epistolam
 præclare dixit: *Charitas est, sine qua, nihil
 desit, quodcumque habueris, quam si sciam habere
 sufficit tibi.* II. Quia Charitatis præceptum
 principium omnium aliorum; etiam ex præcepto
 diligendi Deum super omnia, & proximum pro
 pter Deum, tanquam ex principio conclusionem
 deducuntur omnia præcepta: & primæ tabulæ
 circa debitum DEO cultum: & secundæ tabulæ
 circa debitum officium erga proximum. Ex
 hoc enim: *diliges Dominum Dum tuum ex toto
 corde & c.* nonne statim inferitur: ergo cum
 diliges proximum tuum sicut teipsum & c.

lum adorabis, non blasphemabis, non assumes
 Nomen Domini DEI in vanum. Item ex illo: *diliges proximum tuum, sicut te ipsum*, & propter
 DEUM: an non necessario infertur: ergo non occides, non mœchaberis, non furtum facies. Prout
 præclare differit Apostolus ad Rom. 13. dicens: *Nemini quidquam debeatis, nisi ut invicem diligatis: qui enim diligit proximum, legem implevit: Nam non adulterabis, non occides, non furaberis, non falsum testimonium dices, non concupisces. & si quod est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur: DILIGES PROXIMUM TUUM, SICUT TE IPSUM*, Plenitudo ergo legis est dilectio. Et ideo etiam Christus ibi adjecit: *In his duobus mandatis universa lex pendet, & Propheta*. III. Quia præceptum Charitatis est finis omnium aliorum præceptorum; ad eum enim, ut unicum finem, sunt omnia alia præcepta, ut eorum observatione maneat homo conjunctus cum DEO ultimo fine suo, hinc per Gratiã & Charitatem, postea per gloriam, juxta illud modò allegatum Apostoli: *Plenitudo legis est dilectio*. Quod ipsum hac ratione à priori elegantè probat D. Thom. 2.2. q. 44. a. 1. Quocunque præcepto magis debitus est finis, quàm media ad illum: at finis hominis adæquatus, ad quem tanquam propriam perfectionem tendere debet, est conjunctio & unio cum DEO, quæ fit per Charitatem: reliquæ omnes virtutes Theologicæ, & morales solum media ad illum finem continent: ergò præceptum Charitatis est omnium aliorum maximum

num, tanquam finis eorum 1. Timoth. 1. Finis præcepti est *Charitas*. Sic Angelicus Doctor. IV. Quis vis porro apud omnes in confesso sit, præceptum affirmativum *Charitatis* de diligendo DEO toto corde, tota anima ab homine viatore profectu perfectè impleri non posse: quoad perfectionis simpliciter, & positivè, ut jam præf. 1. §. 3. in fine insinuavi; certum tamen esse debet, posse à nobis perfectè impleri quoad substantiam obligationis, sicut ad viatorem stat, ita ut tali modo amans DEUM verè proprio satisfaciatur, & maneat absque peccato. cum D. August. D. Thom. D. Bonavent. docent DD. communissimè. Et constat ex Jo. c. 2. *Qui servat verbum ejus, verè Charitas DEI perfecta est*: quatenus scilicet perfecta haberi potest ab homine viatore. Nunc ergo sequitur explicandum, qualiter hoc præceptum impleri debeat quoad substantiam obligationis, & modum diligendi DEUM.

§. II.

Quoad modum: Super omnia appetitativè saltem.

281. **S**ubstantia obligationis præcepti *Charitatis* sine dubio est & requirit saltem amare DEUM super omnia appetitativè, ita ut nihil amaretur supra DEUM, vel æqualiter DEO; & uno modo contra DEUM. *Omnes*. Et ratio est clara supra indicata: Quia præceptum *Charitatis* dirigat, dirigitque hominem ad debito affectu tendendum in DEUM, ut summum Bonum, & ultimum finem.

finem suum: atqui affectus debitus tendendi in DEUM, ut Summum Bonum, & ultimum finem necessario saltem est amare DEUM super omnia appetiatiuè, ut nihil magis, vel æquè ametur ac DEUS: etenim Summo Bono ipsâ rei naturâ debetur summus amor, ut nimis manifestum; ergo. Ac proinde.

II. Præcepto Charitatis divinæ quoad substantiam obligationis, & in amando omninò satisficit, qui ita amat DEUM super omnia appetiatiuè seu æstimatiuè; nimirum DEUM magis æstimat, seu in majori æstimatione, & pretio habet, quam omnia alia, adeò ut DEUM summum Bonum, seu ultimum finem agnoscens, eum rebus omnibus anteponat, ut pro nullâ re saltem mortaliter DEUM offenderè velit, omniâque peccata mortalia, velut impedimenta salutis ac finis sui constanti voluntate removeat. Juxta communissimam, & omninò securam DD. doctrinam, quàm optimè explicat D. Bonav. dist. 27. a. 2. q. 6. Ratio est: Quia per hoc adhuc verè diligitur DEUS ex toto corde, totâ animâ, saltem quoad totalitatem & perfectionem negativam, nihil DEO contrarium, vel ejus offensivum admittendo.

III. Convenientissimum videtur esse creaturæ rationali amare DEUM summum Bonum super omnia intensivè, intensiori, vehementiori, ardentiori, ac teneriori, affectu & actu DEUM profequendo, amplectendo, atque in eum tendendo, quàm omnia alia: siquidem naturâ suâ conveniens,

niens, ut quantò majus est bonum, tantò magis
& intensius ametur, & consequenter DEUS
est summum Bonum, etiam summè, quoad
potest, saltem magis, & intensius ametur, quàm
omnia alia bona; quod omninò etiam suadet
magno præcepto diligendi DEUM *ex tota
ma, tota virtute.*

IV. Attamen hoc necessarium, & de præ-
cepto non est, quin sine peccato contingat DEUS
quandoque minùs intensè amari, quàm crea-
turam, v. g. parentem, filium, uxorem, amicum
aurum &c. juxta tenorem, & receptam senten-
tiam DD. *Navarr. Tolet. Valent. Sanchez.*
passim cum *Layman lib. 2. tract. 3. c. 2. n. 3.*
ratio petenda tum ex Divinæ clementiæ condonati-
one, tum ex hominis naturali inclinatione,
naturaliter ferventiori affectu fertur in sensibilem
& præsentia, quàm in insensibilia, & absen-
tia: unde fit, ut licèt quis reverà amet DEUM
super omnia appetitativè, tamen naturali ve-
feratur intensiori affectu in aliquam creaturam
absque offensa DEI, interim paratus, & resolu-
tus ut si opus foret, aut DEUM offendere, aut
creaturam amittere, omninò hoc potius velit
quàm illud. Ut exemplo ostendit *Layman*
Sicut fieri solet, ut quis catulum v. g. intensius
tenerius amet, quàm proprium filium, etiam
firmiter, aut magis æstimativè: quod inde
consequitur, quia si vel catulus, vel filius amitteretur
foret, utique mallet catulum suum perdi, quàm
filium. *Sic ille.* Et nihil communius, quàm

minos, herasque canes suos intensius amare, quam homines præsertim servos, ac ancillas, pauperes &c. (dummodò intensius tantum) plerumque excusandi sunt: juxta prædicta ergo intelligenda sunt verba Christi Matth. 10. *Qui amat Patrem, vel Matrem plius, quam me, non est me dignus.* Quod secundum æstimationem, non verò intentionem accipi debet; juxta communem DD. Interpretum.

§. III.

Quoad tempus verò, certè aliquando in vita.

Certissimum est, hominem per totam vitam suam sæpius debere elicere actum amoris DEI super omnia, explicitum, vel implicitum, saltem per accidens. *Ratio est evidens:* quia tenetur homo aliquo tandem actu mereri vitam æternam, & se conservare in statu Gratiæ DEI: at non potest ullo actu mereri vitam æternam, nisi elicitò, vel imperato à Charitate: nec moraliter possibile est, conservare se in statu Gratiæ & Charitatis inter tot tentationes, & occasiones, nisi sæpius in vita eliciat actum Amoris DEI super omnia, maxime quanda adest, & urget periculum peccandi, & amittendi Gratiam DEI per peccatum: ergò tenetur homo sæpius in vita elicere actum Amoris DEI super omnia, saltem per accidens: idque in triplici casu potissimum communiter assignato & recepto. I. Principaliter & universaliter quoties tenetur peccator justificari, & non est copia Sacramenti, utpotè, cum quis existens in mortali

S 3 cele-

celebraturus, Sacramenta ministraturus, in articulo vel periculo mortis constitutus non habet copiam Confessarii; non enim potest justificari, nisi eliciendo actum contritionis factæ, dolendo de peccato, quod est offensivum summi Boni supra omnia dilecti, idèoque essentialiter saltem implicitè, & virtualiter actum amoris DEI super omnia includentis, juxta aliquid facta. In hoc consentiunt universi. II. Quæ urget grave periculum incidendi in odium DEI, sæpè evenit ex impatientia, indignatione, detestatione, in adversitatibus, pœnis, infortuniis, ubi ciliè quis erumpit in odium, vel indignationem contra DEUM, nisi contrario actu amoris DEI super omnia se muniat, eo casu (licet rarò, ut in notavi suprâ de Fide) quo tentatio aliter superari non posset, nisi per contrarium actum amoris DEI, utique juxta communem DD. tenentem, homo, sub mortali elicere Amorem DEI super omnia, & quidem per se ex virtute Charitatis, non per se ex ejusdem virtutis præcepto affirmativo de amando DEO; sed ex præcepto negativo de excludendo odio DEI. Unde si tentatio succumbens erumpas in odium DEI, avaritiam, blasphemiam, non committis duo peccata, scilicet commissionis odii, & omissionis amoris, sed unum peccatum odii tantum contra præceptum affirmativum, propter quod servandum, odium excludendum, tanquam necessarium medium ad id directè solum, & per accidens te obligat contra præceptum affirmativum Amoris; ut in similibus

Fide & Spe etiam dictum est. III. Quodocun- que actus heroicus virtutis exercendus, aut gravif- sima tentatio superanda, ut si aut fornicandum es- set, aut moriendum, aut Fides neganda, aut car- cer, exilium, mors subeunda, & in similibus casi- bus, quibus necessarium omnino læpè est elicere actum Amoris DEI super omnia, ut dicas cum A- post. *Quis nos separabit à Charitate Christi?* U- bi tamen iterum succumbens non committit duo peccata, sed unum tantum v. g. contra castitatem, Fidem, vel aliam virtutem, quia tunc præceptum Charitatis per accidens & generaliter tantum ob- ligat excludere omnem offensam DEI. His sup- positis ut certis.

Quæstio difficilis valdè & contro- versa est.

An, & quando hoc præceptum affirmativum Cha- ritatis obliget per se?

PROBABILIS mihi hactenus semper visa fuit Sen- tentia, præceptum illud nunquam obligare per se quoad actum explicitum Amoris DEI super omnia, sed ei plenè satisfieri per voluntariam observantiam præceptorum, & exclusionem om- nis peccati propter DEum, ut docent multi & graves DD. apud Tamburin *lib. 2, Deoalog. c. 3. §. 2. n. 4.* Et Nicol. Du Bois *infra citand.* Ra- tio est: quia ex una parte volens propter DEum observare omnia præcepta ejus, & pro nulla re ipsum peccando offendere, verè diligit DEum super omnia saltem implicite & virtualiter, & ex

toto corde negativè: juxta illud Joan. 14. *Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est, qui diligit me.* Ibid. c. 15. *Si praecepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea, sicut & ego dilecti mei praecepta servavi, & maneo in eius dilectione.* I. Joan. 2. *Qui servat verbum ejus, non peccabit in hoc Charitas DEI perfecta est.* Ibid. *Hac est enim Charitas DEI, ut mandata ejus custodiamus, & mandata ejus gravia non sumus.* alibi. Ex altera autem parte non est aliter obligatio alicujus praecepti, & quidem gravius mortali, absque certo fundamento: nullum tamen certum, & urgens adferri potest fundamentum, quòd praeceptum dilectionis obliget quando per se ad actum formalem & explicitum Amoris DEI, ut patebit expendendo fundamentum communiter allata.

I. Unum & praeceptum fundamentum ipsum magnum mandatum & praeceptum generalivum Charitatis: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo &c.* quod sanè debet ligare aliquando ad actum suum proprium, contrastra sit. Agnoscimus, & veneramur divinum mandatum, ejusque exercitium perfectissimum, & frequentissimum nobis in omnibus praestamus. Nulla tamen ratio, vel auctoritas vincit illud esse praeceptum speciale, & specialius aliquo tempore per se obligatorie implendum quin cum DD. relatis probabilissimè dici possit esse praeceptum generale imbitum in omnibus praeceptis, ut proinde illi abundè satisfiat

bus Amoris DEI implicitis, contentis in observatione voluntaria præceptorum propter Deum, ut dictum est.

§. Eâdem prorsus ratione etiam alterum præceptum Charitatis: *Diliges proximum, sicut te ipsum*, non est speciale, speciali aliquo tempore per se obligatorie implendum per aliquem actum internum elicitum amoris erga proximum (quando enim hoc?) sed est præceptum generale imbitum in omnibus præceptis DEI erga proximum; etque abundanter satisficit, dum quis vult servare præcepta Dei circa proximum, & data occasione defacto servat abstinendo ab omni odio, offensâ injuriâ; & dum opus est exhibendo opera externa Charitatis. Is sanè proximum *propter Deum*, sicut se ipsum defacto diligit, & frequenter etiam actu formali interno amoris, cum illa opera Charitatis sæpè exerceri rectè non possint sine aliquo actu interno amoris, & benevolentia erga proximum. De quo suo loco. Et propterea dixit Christus: *In his duobus mandatis universa lex pendet, & Propheta*

II. Alterum fundamentum est; quòd hominum intima naturæ lege teneatur tendere in Deum ultimum Finem suum supernaturalem cognitione & affectu aliquo tam necessitate medii, quàm Præcepti. Quòd si ergò aliquem actum explicitum Fidei & Spei necessariò eliciendum esse aliquando, saltè sub initium usûs rationis, vel in prima conversione omnes meritò agnoscimus, cur non idem sentiamus de actu explicito Charitatis & a-

moris Dei super omnia. Verum non esse necessarium idem sentiendum. *Disparitas* manifesta est quia impossibile est hominem tendere in Deum & ultimum Finem absque aliquo formali explicito actu Fidei, & juxta communem sensum actum Spei, in Deum saltem ut unum, & Remuneratorem supernaturalem: *Credere enim oportet contentum ad Deum, quia est, & inquirentibus Remunerator sit*, ait Apost. *Heb. II.* Et ideo necessarium semel saltem eliciendus est aliquis actus Fidei, Spei, juxta dicta suis locis. At verò maxime possibile est tendere in Deum ut ultimum finem absque actu explicito formali Amoris Dei utpote per amorem implicitè contentum in voluntaria observatione præceptorum propter Deum dictum: ergò &c.

III. Aliud novum urgentius fundamentum elicitur a proposito omninò prima inter prohibita damnatas sub Alexandro VII. Anno 1665. Ita dicitur: *Homo nullo unquam vite sue tempore, neque ex vi præceptorum Divinorum ad eas virtutes pertinentium.* Sic propositio damnata. Verum in hac expressa fit mentio de actu formali explicito amoris Dei super omnia, & omninò sufficere non debet, præceptum charitatis sæpe obligare per se, saltem quatenus est negativum, ut in casibus supra positis, etsi nunquam obliget ut affirmativum. Certè *Nicol. Du Bois* rigidissimus illarum propositionum examinatore ad illam propositionem primam *a. 4. num. 2C.* disertè negat sub illa propositione

sitione damnata comprehendi illam sententiam plurium DD. quæ docet præceptum Charitatis divinæ impositum fuisse ob justificationem impii, & solum tunc obligare, quando impius non habet aliam viam, quâ justificetur, nisi eliciat actum contritionis, quæ semper involvit amorem Dei super omnia: ex eo, quod hæc ipsa obligatio sit ex vi præcepti diligendi Deum: atqui nos longè plus concedimus; ergò minus damnata censeri debet nostra sententia.

IV. Sed ecce novissimè Anno 1679, fundamentum urgentissimum, meo iudicio, posuit Innocentius XI. inter complures propositiones damnatas tanquam scandalosæ, & in praxi perniciosas etiam has tres ordine reposuit. 5. *An peccet mortaliter, qui actum Dilectionis Dei semel tantum in vita eliceret, condemnare non audemus.* 6. *Probabile est, ne singulis quidem rigorosè quinquenniis PER SE obligare præceptum Charitatis erga Deum.* 7. *Tunc solum obligat, quando tenemur justificari, & non habemus aliam viam, quâ justificari possumus.* Hic ego do victas manus ob Reverentiam & Obedientiam Sacræ Sedis Apostolicæ; & dico tandem.

§. IV.

Etiã per se quandoque.

Dico igitur I. Ex vi præcepti Charitatis tenetur homo per se quandoque in vita sua elicere actum formalem amoris DEI super omnia. Ita omninò communis DD. quos latè congerit & reci-

284. *Tract. II. In I. Præcept. Decal. Cap. V.*
recitat *Nicolaus Du Bois cit. num. 15. D. Tho-*
mas. S. Franciscus de Sales, Suarez, Sanchez,
Coninck, Valentia, Amicus, Tannerus hic
2. q. 4. dub. 4. Layman. lib. 2. tract. 3. cap. 2.
6. Lugo. disp. 13. De Fide. Sect. 1. in fin.
præter fundamenta suprâ allata minimè speciosa,
da, mihi omninò videtur importare primam propositionem
positio damnata sub Alexandro VII. Et casus
planè convincunt propositiones damnatæ ab Innocentio XI.
centio XI. Nam si damnata est sententia nesciens
dens damnare peccati mortalis eum, qui actum
dilectionis Dei tantùm semel in vita eliceret,
asserens, præceptum Charitatis Dei rigorosè
singulis quidem quinquenniis per se obligare,
quitur ineluctabiliter præceptum per se obligare
aliquandò in vita; & quidem multò sapius quàm
singulis quinquenniis: ut proindè jam multò magis
gis damnata sit censenda sententia asserens, præceptum
Charitatis & dilectionis Dei per se obligare nunquam.
Ratio autem potissima militat in contrarium
detur: Quia virtus Charitatis divinæ non est tantùm
imperativa actuum aliorum observantiam mandatorum
&c sed etiam est elicitiva affectionum & actuum
propriorum, ut per se constat: Quia etiam præceptum
Charitatis divinæ: *Diligens Dominum Deum tuum &c.*
non tantùm obligat ad actum imperatos, seu voluntariam
observantiam præceptorum divinorum, omnèque peccatum
evitandum, sed etiam per se obligat quandoque
ad actum proprium elicitum Charitatis, seu scilicet
malem amorem Dei super omnia, idque omninò

confirmari videtur variis scripturæ locis. I. ad Corinth. 16. *Si quis non amat Dominum JESUM Christum, anathema sit.* Et I. Joan. 4. *Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos.* Eleganter D. August. lib. 4. *Confess. c. 16. Humana rea sibi conscientia est, si amantem non reamaverit.* Jam quoad tempus determinatum obligationis hujus duplex potest esse status quæstionis: vel enim quæritur de obligatione simpliciter, & velut in actu primo: & sic certum est, hominem adultum obligari ab initio usûs rationis: sicut qui suscipit Beneficium, vel Capellaniam cum onere celebrandi tot Missas per septimanam, ab initio collationis acceptatæ statim obligatur, sed non statim pro eodem momento. Vel quæritur de obligatione hic & nunc considerata, & velut in actu secundo, sic ut ejus ommissio nunc sit peccatum grave: & hoc sensu.

Dico II. Præceptum amandi Deum super omnia obligat post usum rationis quoad hoc sufficientem. Est sententia *D. Thom. & Summorum DD.* quam etiam sequuntur *Layman. March. Trib. part. 2. tract. 2. tit. 4. sect. 1. q. 2. Nicol. Du Bois à n. 31.* Ratio peti debet ex Regula juris. L. 14. ff. De reg. juris. *In omnibus obligationibus, quibus dies non apponitur, presenti die debetur,* cum ergo præceptum affirmativum Charitatis, seu amoris DEI super omnia, quoad diem, vel tempus omnino indeterminatum sit, intelligendum est, obligare presenti tempore, vel die, quo homo perfectum usum rationis assecutus, hujus obligationis

gationis primùm capax fit, seu cùm ad eam perfectionem pervenerit, quâ Dei cognoscendi huius præcepti agnoscendi fit capax: seu (ut explicat *March. cit.*) quando homo ad eam tam ætatem perveniens, & sufficienter instructus de Deo, & Dei Bonitate reflectitur, & apprehendit Deum super omnia debere diligere. Quod autem id sit, unusquisque apud se ipsum persequere potest: neque enim omnium eadem est ratio, vel capacitas. *Sic ille.* Tunc enim recta non patitur diu differri, sed potius urget hominem, ut Deum tanquam ultimum Finem, summum Bonum suum sufficienter proponat agnoscens, etiam amore super omnia prosequatur, & omnia sua in Deum referat: adeo ut si negligenter differat, meritò gravis peccator Deum summum Bonum reus fiat. Ceterum gravitas huius omissionis non est æstimanda determinata aliqua differentia temporis, horarum &c. sed ex notabili negligentia, in qua plura consideranda sunt: nempe perfectio cognitionis & iudicii, iterata sæpius propositio objecti, scilicet Dei summi Boni, summè amabilis, nostri amantissimi &c. internæ motiones & inspirationes quæ sunt velut assidua interpellatio, & instantia pro executione præcepti, quod ipsum materiam præter intentum est in præceptis Fidei, Spei &c. generaliter, & sine præfixo tempore determinatè obligantibus. Scio huic piissimæ sententiæ contradicere quosdam Scotistas, & RR. communiter nominatim *Azor. Valentia, Suarez, Sanchez* &c.

Coninck, Castropal. eosque citans Tambur. cit. lib. 2. Decal. c. 3. §. 2. Sed credo non contradic-
turos fuisse, si propositionem illam damnandam
scivissent.

Dico III. Probabilissimum est : Præceptum
amoris Dei super omnia etiam obligare pro arti-
culo mortis : idque non tantum per accidens,
quando nimirum moriturus conscius peccati mor-
talis, nec adest copia Sacramenti, cum qua suffice-
ret attritio, necessario debet elicere contritionem
perfectam, ut apud omnes in confesso est ; sed
etiam per se, etiamsi moribundus sibi lethalis
culpæ conscius non sit. Ita ex multorum opinio-
ne valde rationabiliter suadet noster *March. cit.*
cum enim tunc spiritus revertatur ad Deum, qui
creavit illum, & diabolus insidietur calcaneo ho-
minis, gravissimæ sanè in præcepto tanti mo-
menti negligentia arguetur homo, si non toto
corde se convertat ad Deum per amorem, cui æ-
terno amore sperat conjungi in Beatitudine. Id-
que significare voluisse videtur Christus in para-
bola servi fidelis. Luc. 12. *Sint Lumbi vestri &c.*
& vos similes hominibus expectantibus Domi-
num suum, quando revertatur à nuptiis, ut cum
venerit, & pulsaverit, confestim aperiant. Ubi D.
Greg. *Cui confestim aperimus, si hunc cum amore
suscepimus.* Et alibi Christus docet fatuas virgi-
nes ob defectum olei, quò Charitas designatur,
à nuptiis Sponsi fuisse exclusas, quia nimirum me-
dia nocte, quando venit Sponsus, oleò Charitatis
actualis caruerunt. Vide de hoc pluribus differen-
tem

tem ibi; & disce moribundos suaviter dispe-
ad frequentes, & teneros actus, & affectus
ris Dei.

36 Dico IV. Valdè probabile, & modò (post
tentias, & Propositiones damnatas ab Alex-
dro VII. & Innocentio XI. suprâ §. præcedenti-
legatas) omninò certum est, præceptum Charita-
tis & amoris Dei super omnia etiam aliâ obli-
re in tempore, saltem aliquando in vita.
enim post adeptum usum rationis vivens vix
tur excusari posse à gravi negligentia in præ-
to tanti momenti, si continuo amanti, & be-
facienti Deo, & ad reamandum sæpius direc-
simis modis interpellanti nunquam totâ vitâ
quis actus amoris retribuatur: etenim præ-
tum amoris tot verbis propositum *ex toto*
totâ animâ &c. non tantum intensiorem
sed etiam ipsius agentis diligentiam requirit
detur, ut observat idem *Nicolaus cit. n. 11.*
Ubi rursus culpa omissionis non æstimanda
aliqua certa temporis differentia, sed ex
negligentia propter sæpè perceptas, & velut
pellantes motiones, inspirationes internas,
suprà de initio usûs rationis dixi. Nam certum
lum tempus determinatum assignari potest.
lis diebus Dominicis de præcepto eliciendum
actum amoris Dei super omnia sentire Scotum
citant multi, qui fortè nunquam inspexerunt.
spice! in 3. dist. 37. n. 18. sic habet: *Quantum ad*
cundum, dico: quòd illud præceptum affirmativum
Diliges Dominum &c. non tantum obligat ad

per oppositum fugiendum, ne scilicet insit actus odii, sed obligat aliquando ad actum eliciendum, quia hic actus est circa finem, ex cujus bonitate descendit omnis bonitas moralis in actus, qui sunt ad finem; quando autem sit hoc; forte determinavit illud Præceptum Divinum: Sanctifica Sabbathum, & maneat unusquisque apud se ipsum, id est colligendo se, & ascendendo ad Deum suum: & Ecclesia specificavit, quantum ad Missam audiendam die Dominica. Sic Scotus. Sed audis: Fortè dixit; significans id esse intentum, ut reverà est: cum die Dominica præcepto sufficienter satisfiat per actum Religionis absque actu explicito amoris Dei super omnia.

Variè denique alii variârunt tempus obligationis hujus divinissimi præcepti Amoris Dei super omnia: utpotè. I. Omnes dies Festos, quibus debemus Deo specialiter vacare. II. Tempus, quo adultus suscipit Baptismum. III. Quando quis suscipit Sacramentum. IV. Quando quis audit alterum contra Deum blasphemantem. V. Quando quis subiret Martyrium. VI. Quando quis a Deo accepisset magnum beneficium. VII. Quando gravis oritur tentatio præsertim odii Dei cum periculo consensûs. Omnia piè, sed omnia sine sufficienti fundamento obligationis per se in re tanti momenti; per accidens in præfatis casibus obligationem jam fassî sumus §. precedenti sub initium. Et hætenus utique satis de præcepto affirmativo, & peccato omissionis Amoris Dei super omnia. Nunc de peccatis commissionis

Amoris Dei contra præceptum negativum breviter dicendum.

SECTIO III.

Odium Dei.

SUMMARIUM.

37. *Odium Dei est simpliciter omnium peccatorum gravissimum:*
 38. *Quid odium abominationis, & inimicitia?*
 39. *Extremè pessimum est odium inimicitia.*
 40. *Paulò levius quidem, semper tamen mortale est odium abominationis.*
 41. *Sicut & omnis motus deliberatus prava vel malignæ affectionis in Deum.*

ASSERTIO IV.

Odium Dei simpliciter est peccatorum omnium gravissimum, extremum quidem odium inimicitia: levius autem, sed semper mortale odium abominationis, quemadmodum & omnis motus deliberatus prava affectionis contra Deum. Tota nimis certa.

Simpliciter est peccatorum omnium gravissimum.

- 37 **R**atio clara est; quia optimo opponitur peccatum, & transgressio omnium maximi præcepti necessariò omnium maximum & gravissimum peccatum est: sed odium quodcumque Dei opponitur optimæ & excellentissimæ Charitati, eamque solum directè & formaliter destruit, estque transgressio primi & maximi mandati.